

SETMANARI DE LITERATURA, NOVAS Y ANUNCIOS

Dedicat ab preferencia al desarrollo de la vida teatral de Catalunya.

SORTIRÁ LOS DISSAPTES

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

El Barcelona. Ptas. 2 trimestre.
 Fora ciutat. » 2 »
 Extranjery »
 Ultramar. » 10 l' any.

Director: D. JOAN BRU SANCLEMENT

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
 Carrer de Petritxol, 6, quart.
 Despatx: de 12 à 2.

PREUS DE CADA NÚMERO:

Número corrent. . . 0'10 Ptas.
 » atrassat. . . 0'15 »
 » » pera
 los no suscrits. . . 0'20 »

INAUGURACIÓ DEL CENTRE CATALÀ

DE SANT ANDREU DE PALOMAR.

Atentment invitats per lo Consell directiu del esmentat Centre, la vetlla del dia 30 del prop passat mes de Novembre assistirem al solemne acte inaugural de la societat.

La sala presentava hermós aspecte per la escullida concurrència que l' omplia y lo profús de la iluminació.

Eran prop las deu del vespre quan lo president del Centre D. Manuel Ximeno obrí la sessió.

Desseguida lo secretari Sr. Vilá doná compte de las Associacions representadas y adheridas, així com dels periódichs; qu' eran las primeras, «Nou Porvenir», «Pau y Esperansa», «Centre Progressista», de Sant Andreu; «Centre Catalá», de Barcelona; «Centre Escolar Catalanista», «Centre Excursionista de Catalunya», «Lliga de Catalunya» «Associació de Propaganda Catalanista», «Foment Catalanista», «Centre Catalá», de Sadadell, «Centre Catalá», de Vilafranca; «Centre Catalá», de Sant Pol de Mar; «Lliga Regional», de Manresa, y «Foment Regional», de Sant Martí. La *Bandera Catalana*, de Sant Andreu; La *Renaixensa*, La *Veu de Catalunya*, L' *Art del Pagès*, L' *Arch de Sant Martí*, Lo *Campolench*, La *Veu del Montserrat* Las *quatre Barras*, *Setmanari Catalá*, Lo *Catalanista*, Lo *Somatent* y Lo *TEATRO REGIONAL*.

Seguidament lo mateix Sr. Vilá, llegí una Memoria expli ativa de la fundació de la Societat desde 'ls primers passos d' organisació fins á la constitució definitiva é instalació en lo local que

avuy lo Centre ocupa. Luego lo Sr. President llegí son discurs inaugural; es un document concret y que va ser de nostre agrado, puig ell denota que lo Sr. Ximeno ha llegit bastant los escrits publicats per lo «Centre Catalá», de Barcelona y las obras de nostre amich D. Valentí Almirall. Es un exemple que haurían de seguir tots aquells qu' entran en lo catalanisme y que 's trovan ocupant llocs d' honor com lo qu' ocupa lo Sr. Ximeno. La lectura del referit discurs alcanzá molts aplausos. Després se concedí la paraula á la representació de Lo *TEATRO REGIONAL*, conferida per la Redacció á nostre company senyor Iglesias fill de la població dont tenia lloch la festa; lo discurs del Sr. Iglesias va publicat i continuació de la present ressenya y d' ell nos plau poguer consignar que serví de pauta á tots los que detrás seu usaren de la paraula, puig que no feren altra cosa que giravoltar entorn dels conceptes vertits per nostre amich y company.

En representació del Centre Escolar Catalanista parlá lo Sr. Mallofré; Tobella, per la de Propaganda, y Freixa per la Lliga; no diém res dels discursos dels referits senyors per anar judicats ja en las anteriors ratllas. Respecte al Sr. Fuster, representant del «Foment Catalanista», feu un discurs vehement y un tant més original que los dels senyors poch avans expressats logrant alguns aplausos al acabar párrafos. Una cosa trobém á faltar en lo senyor Fuster, y aquesta es lo estudi; si ab las bonas qualitats oratorias que comensa á usar, juntés concèixements técnichs de las teorías regionals, podria esperarse d' ell molt profit. Créguins dit senyor, los aplausos que

logrà dihent xocarrers vulgarismes, haurien sigut nutridíssims si hagués procedit conforme los desitjos que manifestém.

Lo senyor Salabert, en nom de la Junta, donà las gracias ab un bonich discurs, y la vetllada quedà terminada, deixant satisfets á tots los que hi assistirem.

Eran ja més de las dotze de la nit y 'ns disposavam á retornar á Barcelona, pero cedint als prechs de D. Manuel Ximeno, 'ns varem quedar pera sentarnos al entorn d' una llarga taula en la que poch després s' obsequià als invitats al acte de inauguració ab un refresch confortant y exp'èndit. Al finalisar aquest, se pronunciaren brindis, essent lo mes notable lo dit per D. Emili Asencio, vis-president del «Centre Catalá» de Barcelona.

A las tres de la matinada abandonavam lo local y la població; quedant sumament agraïts als obsequis rebuts y desitjant llarga vida al «Centre Catalá» de Sant Andreu, y que sovintejin en las poblacions catalanas la inauguració de corporacions en las que s' aplegui lo jovent, baix los plechs de la bandera catalana.

J. S.

DISCURS

LLEGIT PER SON AUTOR D. IGNASI IGLESIAS
EN LA SESSIÓ INAUGURAL DEL «CENTRE CATALÁ» DE
SANT ANDREU DE PALOMAR.

Senyoras: Senyors:

No us vaig á fer un discurs, per no molestarvos. La meua oratoria es tan poca, y la meua erudició tan escassa que, si 'm proposés perorar en aquesta transcendental fe-ta, ben segur que resultaria una nota discordant, y á fé de Deu que més que vosaltres ho sentiria jo.

Però al cor plé de entusiasme, al cor forçós com tot lo de jove, que sent y esbatega impulsat per una forsa magnética devant del ideal que l' extasia y l' enco-ratja ¿quí 'l deté? ¿quí pot parar lo péndol que li dona esbransida? Ningú. Al fill que després d' una llarga ausencia torna á veurer á sa mare, ¿quí li gra que no la abrassi? Al brau marí que per damunt la immensitat del mar veu capdellar en onas d' escuma á un pobre náufrech ¿quí 'l lliga pera no salvarlo? Ningú.

Jo, donchs, ab l' amor del fill y ab los humanitaris sentiments del brau marí, essent lo darrer dels regionalistas, però 'l primer en fé y abnegació, avuy, temerari pot ser, com aucell cansat de volar pel cel de las il·lusions y las esperansas, me'n vinch aquí entremitx dels rossinyols cantadors de la Patria Catalana, ab la complerta seguretat de que seré ben acullit en tot lo desgavellat que diga, y que aquest saló, novell altar del ideal de la nostra aymada Catalunya, serà un temple en lloch d' un parany pel pobre y atrevit aucell que ve á emetre los seus cants.

En representació del periódich eminentment catalanista, «LO TEATRO REGIONAL», y com á fill d' aquesta

població ben conegut en ella per propagador y defensor dels ideals dels bons catalans per las moltes vegadas que ma rovellada ploma ha transcrit al paper lo vocable per mi més estimat «Catalunya», y en versos, sinó bons, sentits, tantas voltas l' he cantada, no puch menys, perque aquest es lo meu deber ineludible, que adherirme, oferint totes las mevas pocas forsas, tot lo cor y 'l cervell en pro de la redemptora obra comensada, nomenada «Catalanisme», puig sempre ahont la bandera catalana ha serpentejat per l' e-pay sas quatre barras, l' alé de mos suspirs sortits del fons del cor ha ajudat á ferla volejar, admirantla com lo símbol sagrat de nostra patria.

¡Quin goig estich experimentant en aquets moments que 'l temps inexorable consumeix ab la velocitat del llamp! Ah, senyors meus. Al fons de la ànima hi sento una escalfor que m' ubriaca 'ls sentits al veurer que encara hi ha qui estima á la Patria y está disposat á defensarla moral y materialment, puig l' hem d'estimar sempre sapiguent qu' hem tingut mare.

Desde la edat de dotze anys, quan encara anava á estudi ab lo cap plé de follias propies de la infantesa, que sento a quest foch abrasador, aquest sagrat amor per Catalunya. A la escola es holt primer vaig veure lo poch cas que 's feya de tot lo nostre, puig quan encara no sabia expressar mos pensaments en la parla de mos pares, la parla del bressol, m' obligaven á expressarlos en un idioma estrany, disfressant-me l' ànima. Desde allavors, si algún cop sentia parlar de Patria, aquest vocable me repercutia al cor, me hi entrava suauement, m' enciava, pero al preguntar qué volia dir, me deyan: Que simbolisava l' amor per Espanya; al interrogar per sos héroes, me contavan los llegendaris fets de Guzmán el Bueno, El gran Capitán, los Comuneros, etc., pero may me remembravan ni un sol detall de la historia de Joan Blancas, Bach de Roda, Claris, Casanovas, Villarroel y altres mártirs y capdills de las nostras peritudas llibertats.

Però, nen y tot, sentia un no sé qué en mon sér. La Patria per mi era una cosa gran, indescriptible, ideal, ubriacadora, mes no ho podia descifrar may, fins que escorcollant ab molta febre, vaig trovar per fi la solució de lo que jo sentia: Lo Catalanisme, va arribar á mos ulls, representat en un llibre: vaig llegirlo ab detenció y de-de aquell dia que sé lo qu' es aquest emblemàtic vocable que tantas voltas havia giravoltat en mon cervell.

Sí, Cataláns: Lo Catalanisme es lo far que serveix de guia á tots aquells que s' estimin á sí mateixos; que volen sas llibertats, ensemps que 'l jou opresor que 'ns varen posar un dia, sia fos en lo gresol del progrés y en comptes de cadenas ferne moltes claus per obrir pas á nostres pensaments.

Esser catalanista vol dir esser catalá. La terminació *ista* contribueix á diferenciar als cataláns nascuts á Catalunya, borts en sentiments patriòtics, dels que la estiman com s' estima á una mare.

En una paraula: catalanista vol dir esser bon catalá.

Faig aquestas aclaracions, convenientes segons lo meu modo de veure, perque son molts que interpretan de maneras diversas los ideals que ab enardiment y enteresa estém sembrant en aquets moments.

Si algun dia sen'iu dir que nosaltres som retrògrads, digueu en alta veu que menteixen, puig sempre los catalans hem portat la vanguardia del Progrés en tots los rams del saber humà, puig nosaltres tenim per divisa l'emblema Avant y, que com lo temps, no retrocedim.

L'amor á la Patria no es un amor infundat, sino natural, com natural es lo del fill al pare. L'ayre que respirém enriqueix d'oxígeno la nostra sang, pero ho fa d'un modo especial en cada regió, segons los elements accidentals de que está composta.

Los elements que 'ns nudreixen, convenientment assimilats van á formar part del teixit constitutiu de desde l'òrgan més infim fins á la massa encefàlica, y dit está que presentarán los indicats òrgans un ó altre caràcter segons sian los elements constitutius de las sustancias que 'ls serveixen de aliment.

Dintre d'una regió, lo conjunt d'individuos han de presentar quelcom de semblant perque xuclan una mateixa sustancia. Del mateix modo que cada terra té la seva flora especial, també té la seva fauna; y dintre 'ls animals que la constitueixen també té l'home lo seu caràcter especial.

Además l'home representa acumuladas, per virtut de la herencia, las influencias exercidas sobre varias generacions de las quals ell es lo representant. Un altra semblansa se veu encara entre la lley orgànica de la herencia y la influencia del medi cósmich sobre l'home: aixís com per condicions de familia se transmeten los temperaments, las predisposicions y fins las malalties, aixís també un grupo étnich que visqui ab las mateixas condicions i tográficas té certa tendencia á un temperament determinat, té predisposició á un grupo determinat de malalties, y fins se veu més freqüentment atacada de una y determinada malaltia: serveixi d'exemple lo temperament sang i ni-nerviós del nord; lo linfàtic-nerviós del mitjdia; y la idiocracia hepática dels filipins.

Donchs, si tot aixó produheix sobre nosaltres l'acció del medi en qué vivim (Pàtria), ¿per qué no hem d'estimarla com s'estima á una mare? ¿Acás lo nostre pensament, qu' es lo que més estimém, no resulta modificat per totas aquestas influencias, que fan qu'un home d'una regió pensi, senti y vulgui molt diferentment del d'un altra, com lo fill d'un pensa, sent y vol molt diferent del fill d'un altre?

Separar al home del medi que 'l rodeja es un impossible, puig ell sempre estimará lo que 'l nudreix y lo que li ajuda á formar los seus pensaments.
—HE DIT.

Teatro Catalá

LO MOHIMENT CONTÍNUO.— Comedia en tres actes y en vers, original de D. Ramón Bordas y Estragués, estrenada en lo Teatro Catalá de Romea la nit del 6 del corrent.

Lo senyor Bordas, precis es advertirho de bonas á primeras, no s'ha pas propoat resoldre 'l problema que serveix de títol á la seva obra. Tot es pura broma y val més a xís. De lo que 's tracta es lo següent: un tal D. Bernat té una filla anomenada Aurora, la qual

estima á un capitá d'enginyers que's diu Mario, pero D. Bernat s'oposa á tals amors, prenent que sa filla 's casí ab un D. Mateu; home molt rich, diputat á Corts, gran creu, etc., etc.; pero que te per la noya un gran defeite y es lo d'esser ja vell. Aixó no es cap obstaclo pera D. Bernat, que 'l vol per gendre, de totes passadas, entre otras rahons perque ell ha perdut molts diners á la Bolsa y ha firmat uns pagarés y 'l diputat li dona á comprendre que 'l treurá d'apuros y que si ell se casa ab la noya tot anirá en gran y ella lluhirá y gastará tot lo que vulgui. Pero ni ab aquesta perspectiva logra conquistar l'amor de Aurora, la que pera treures del devant al importú, li diu qu'ella es imara al home que logri admirarla ab lo se'géné, que fassi algo gran, qu' inventi per exemple la direcció dels globos ó lo moviment continuu.

Y aquí tenen explicada la significació del títol de la obra. A tot aixó, junt ab pare y filla viu un tio de Aurora, arribat fa poch d'América y ell es qui ho arregla tot y paga 'ls pagarés y 'n diu quatre de frescas á D. Mateu y fa que 'ls dos joves se casin y aixís acaba tot á satisfacció de tothom.

Ab aquesta senzilla explicació de son argument, ja 's pot comprendre que *Lo moviment continuu* resulta una obra molt entretinguda. Conté algunas escenas bellament trassadas com la del primer acte entre 'ls dos enamorats, escena plena de poesia, y otras de sumament cómicas que 'l públich rigué de molt bonas ganas.

Además, la obra del Sr. Bordas está tota ella molt ben versificada, lo dialecte es sempre corrent y abundant en ocurrencias molt graciosas.

Los actors estigueren bastant segurs en la interpretació de sos papers respectius, distingintse la Sra. Parrenyo y 'ls Srs. Capdevila, Goula, Soler y Martí.

Lo teatro ple y la concurrencia molt escullida.
M.

SOBRE LA CREU.— Monólech en vers, original de J. Portas, es renat la tarde del 4 del corrent en la Societat «Lope de Vega.»

Ben versificat y ab xistes de bona lley, si be faltat de acció, obtingué bon éxit, essent aplaudit lo jove Sanz que 'l d'sempenyá y cridat al final junt ab l'autor que surtí á rebre los aplausos de la escullida concurrencia.

X.

CURT DE... VISTA.— Monólech en vers, original de D. Angel Carbonell, estrenat en lo teatro de la Lliga Regional de Manresa lo dia 27 de Novembre.

La obreta que 'ns ocupa si be es d'assumpto deficient, lo personatge que descriu te molta vida y dona lloch á molts xistes, tots de bona mena. La versificació es elegant y fácil y la interpretació fou molt discreta.
P.

DOLORAS

LAS APARIENCIAS

I

A la dona que viu del pler esclava
ab un rich, envilida,
s'hi relaciona 'l mon y en veu molt baixa
la tractan de querida.

A la que ab un obrer viu, estimantlo,
ballantla molt poch grassa,
la desprécia tothom y la apostrofa
tractantla de bagassa.

JUSTICIA HUMANA

II

Si un malvat que per tal tots lo coneixen
fa alguna picardia,
no ho trovan gens estrany, ni s'escruxeixen
y d'ell maldat major s'espera 'l dia.

Pro 'l pobre que d'honrat gosa la fama
si una falta comet,
a la primera ja 'l mon lo difama
y olvida tot lo bó que porta fet.

LA CARITAT

III

Si implora caritat ab fonda pena
un vell desamparat,
ab prou feynas recull pera comprar-se
un bossinet de pá.

Pro si un jove fornít, tocant un orga
la implora sens rubor,
li entregan per menjar y fins per vicis,
no pel goig de fer be, pel goig que 'ls don.

LO PREMI DEL MON

IV

A l'home de talent que ab sos fruits dota
la ingrata humanitat,
se li envejan y roban los seus mèrits
y fins li diuhen boig los ignorants.

Al rich tonto y cretí que ab sas riquesas
se mofa dels humans,
alguns li diuhen lladre... del darrera,
pro s'hi humilla tothom al seu devant.

IGNASI IGLESIAS.

CARTA DE MADRID

4 de Desembre.

La temporada teatral ha comensat ab mals auspícis en aquesta cort. Los espectacles públichs y gratuits que be ó ma'ament nos ha donat nostre municipi ab motiu del centenari quart de Colón, han allunyat al públich del teatro de tal manera que en sos comensos s'ha vist obligat á tancar sas portas lo teatro de la Princesa, ahont actuava la Tubau, atribuhintse la clausura del esmentat teatro, més á l'ausencia del públich, que cap altra cosa. Los aymadors de la escena catalana, hem vist ab greu dolor desapareixer la esperansa de veurer representada en castellá *La Dida* de Frederich Soler; qual estreno devia ferse en l'esmentat colisseu.

Lo Teatro Espanyol ahont hi actúa la companyia que dirigeix Vico, nos ha pagat ja la promesa del estreno de *Nerón*, drama tràgich en tres actes y en vers, original de D. Florenci Moreno Godino.

Sens duple que l'autor qu' es un antich literat, per reparos á las corrents de l'època, no la titula tragedia, tota vegada que la estructura de sa obra pertany rigorosament al poema èpich posat en acció, contenint dos catástrofes y essent son llenguatge y las passions que posa en joch, clàssicament tràgics. S'ha dit que 'l senyor Moreno, presentá trenta anys enrera sa obra reduhida á son primer acte, á una empresa teatral, qual acte forma per sí sol un argument complet y que durant aquest espay de temps, com-

plementant aqu' ll epissodi, ha allargat l' acció fins á las postrimerias de la vida d'aquell gran tigre coronat, mes d'aquest corolari se 'n ressent tota l'obra porque li falta unitat en son conjunt. Nostre don Victor Balaguer, ha tractat ab molt bon acert, encara que més concretament, l'últim epissodi de la vida del emperador Nerón, subjectantse com lo senyor Moreno Godino á la veritat històrica del gran tirá.

Lo día del estreno proporcioná al teatro *Espanyol* una gran entrada y la obra fou aplaudida en tots los finals d'acte, essent cridat l'autor repetidas vegadas, junt ab los actors, al final de la representació.

La critica madrilenya, sens fixarse en que la obra no reuneix las condiciones necessarias pera apoderarse del ánim dels espectadors, y sens pensar que no son essencialment los bons versos los que portan la gent al teatro, atribueix curta vida al drama, fundan se en que lo género de la tragedia, es avuy arqueològich y que per aquesta causa no tenim actors ni públich educats en aquesta escola.

Jo dissensteixo de la opinió dels avans dits crítichs, respecte del públich. He presenciat lo triomf de grans tràgichs y molt recentment he vist en lo mateix teatro repetir-se 30 voltas seguidas una tragedia qual argument pertany á una civilisació passada.

Lo que desgraciadament hem de confessar, es que no tenim en E-panya actors tràgichs, que per lo que toca al gust del públich, qué mes pot demanarse d'ell, quant á pesar de las deficiencias dels artistas, acut als colisseus á presenciar las bonas tragedias?

S'esperan nous estrenos d'obras de tan reputats autors com Echegaray, Enrich Gascar y Perez Galdós, estrenos que las empresas difereixen, guardant, com se sol dir, una poma per la set, pera l'època que en llenguatge de bastidors s'en diu *la cuesta de Enero*, qu' es després de festes y quan la gent cansada de gastos, té mes *peresa* d'anar al teatro.

A. B.

CANTARS

Aixís com la verda oruga
se transforma en papalló,
se transforman en corrandas
mas tristesas y mos goigs.

Ahir me renyá la mare
perque cerco ton arrimo,
y vaig dirli: —Es que la estimo
tan com á vos lo meu pare.

No 'm fassís paga, ma aymia,
que no mes t'estimi á tú:
pera ferte agafar celos
tinch una nina en cad' ull.

Ella va dormí ab sa mare
y á mi 'm va deixá 'l llit seu,
y no vaig gosá ficarmhi
del respecte que 'm va fer.

No vull posarme las joyas
ní tampoch l'altre vestit,
lo minyó que vinga á vistas
s'ha d'enamorar de mi.

Lo ví que surti del munt
de rahims que ara trepitjas,
lo regalaré al rector
pera celebrar la missa.

¡Si n' hi havia de riquesa
á la fira y res t' he dut!
Tanta riquesa que hi havia
no he vist res digne de tu.

Lo campaner del meu poble
te 'l cor lo mateix que 'l teu;
ni plora quan á morts toca
ni riu quan toca á bateig.

Tinch un vici que 'ls agrada
á totes menos á n' ella,
lo de que no puch trovarne
cap sense dirli amoretas.

L' arbre hont vas dar-me 'l teu cor
ja no hi es dintre l' arbreda;
lo mateix que 'l teu amor
fou brasa y sols cendra 'n queda.

Cantava pera alegrarte
y t' has posat á plorar;
ó tinch la alegria trista
ó tens recorts amagats.

M' ajech á la fresca sombra,
l' aura aspiro, acluco 'ls olls,
sento 'l ramoreig del aygua,
cants de aucells, y penso en tu.

He tingut una alegria
com no havia sentit may,
sobre 'l pit he vist que ducas
la flor que 't vaig regalar.

Tinch celos de las estrellas
quan á la nit surts de casa,
perque 'm sembla que son ellas
los ulls dels ángels que 't guaytan.

Volia dirte mas peñas
y no sé com comensar,
perque de cap me recordo
quan estich al teu costat.

Jo vull ab tu condemnarme
ó be ab tu vull aná al cel,
que ab tu l' infern serà gloria
y sense tu 'l cel infern.

Era petit y vaig veure
com te varen batejar,
ara he vist com te casavas,
¡quí 't pugués veure enterrar!

Dels rahims que ara trapitjas
ne reservaré lo most,
pel dia de nostras bodas
emborratxarnos d' amor.

La meva carta li deya:
—T' he vist: t' envio 'l meu cor,
Y vá escriurem per contesta:
—Te 'l torno, no faig traicions.

Si mos cantars no 'us conmoen
diguén per tot que son meus:
si 'us agradan ¡qué més gloria
que 'l poble se 'ls fassi seus!

SIMÓN ALSINA Y CLOS.

A CA L' EMBALSAMADOR

—Deu lo guard.

—¿Qué se li ofereix?

—Home, un servidor venia ab un encàrrech algo de-
licat.

—Vosté dirá.

—Ay senyor!... Permetim que m' exhali una mica...
vull dir: que 'm desahogui...

—Fassi 'l favor de pendre asiento.

—Gracias, jove... Donchs, si; aquest demati he rebut
un cop terrible, un cop d' aquells que á una persona
sensib'e 'l deixan fora d' aquest món!

—¿Y ahont lo ha rebut lo cop?

—Aqui, al bell mitx del cor!

—Caramba! ja es un lloch delicat... Se 'n deu haver
sentit molt.

—Si me n' he sentit? Miri: aixó es un dirli á vosté;
pero gregui que m' he quedat sense una gota de sanch
á las venas.

—Ho sento molt; pero... si 'm fès l' obsequi de dir-
me qué se li oferia...

—Ay, si; perdoni... pero com aquell que diu, encare
no m' he pogut retornar... Donchs veurá á lo que vinch...
Esgarrifis, jove: aquest demati m' han mort lo pobre
Bismarck!

—Ben fet! aixis pagarà las sevas malyfetas.

—Y aré? si era una bestioleta com no hi ha un mi-
llor!

—Ah ¿era una bestioleta? Dispensi; jo havia pres un
Bismarck per altre.

—Si senyor; era un gosset com no se 'n trovaria un
altre de més manso ni més carinyós... Ay, senyor! en
aquest mon no som res!... Dispensim que 'm conngui!

—Ja está dispensat. Donchs vosté voldria...

—Aixó mateix: vinch á veure si m' embalsamarian al
pobre Bismarck.

—Si senyor; tot fós tan fácil com aixó!

—¿Y vosté creu que quedará be?

—Quedarà magníficament.

—Aixó 'm tranquilisa... Miri, pel preu no renyirém;
vosté hi fa tot lo qu' hi sápigam... y després ja 'm con-
tará lo més just ¿vritat?

—Estigui tranquil: lo gosset s' embalsamará ab totes
las reglas del art.

—Sobre tot no 's descuydin res, no hi playin la fey-
na ¿ho sent?... Miri, pòsimli uns ulls ben bonichs; ell te-
nia una vista que li parlava.

—Pot descansar; aqui tots los materials que gastém
son de primera qualitat.

—Miri que sentiria molt que me 'l malmetessin!...

—Vagi en nom de Deu, home ¿que 's pensa qu' es lo
primer qu' embalsamém?

—Ja m' en faig càrrech, ja, sino qu' es alló: com un
hom hi posa tan carinyo á certas bestiolas... Si vosté
l' hagués vist al pobre Bismarck!... Se feya estimar de
tothom... Tenia un coneiximent!... Miri, quan un servi-
dor arrivava á casa, 'm coneixia no més qu' ab la ma-
nera de trucar. Desseguida 'm sortia á rebre al peu de
la porta y 's posava á bordar ¡pero ab una gracia!...
aixís ¿veu?... bub! bub!... era una monada!

—Si qu' ho deuria ser!

—Per aixó li diéh que no 'm faria res gastarhi un
poch més ab tal de que quedés be.

—Quedarà admirablement.

—¡Pobre Bismarck! ja no 'm semblará ell mateix.

—No ho cregui, li farà igual efecte que si fos viu.

—Home, tant dirá!... Potser si qu' aré vosté 'm farà
creure que no més li faltará la veu y 'ls moviments!

—Es tal com li diéh. Y encare si vosté s' hi empenyés,
no li faltarian ni aquestas facultats.

—Qué 'm diu, home! Aixó es tant com ferlo resu-
citar!

—Poch se n' hi falta. Es ferlo caminar, correr, sen-
tarse, bordar ab tota perfecció. Y si com diu, vosté no
está pel preu, fins podrà aixecar la poteta.

—'M deixa espalmat! ¿De veras?... ¿Y cóm s' ho
arreglan aixó?

—Molt senzill: per medi de rodas y ressorts de rello-
teria, semblants als que s' emplean pels juguets de mo-
viment.

—¡Ay, senyor! Digui que fótas se las pensan vostés!
¿Y aquest sistema 's pot aplicar á totes las varietats del
regne animal?

—Se pot aplicar a tots los sers animats, sense cap mena d' excepció. A tant ha arribat lo perfeccionament, que conseqüim tornalshi tots los moviments que tenian en vida.

—¡Oh, 'l progrés!... ¿Vol que li digui una cosa?... Donchs avuy dia s' adelanta massa, 's viu massa depressa: veliaquí! Aqueixa es la causa de que 'ls qu' estém algo retirats d' aquest tragi 'ns quedém á las foscas de moltes cosas... Aquí ahont vosté 'm veu, si jo hagués conegut aquest invent dos anys enderrera m' haguera fet un gran servey.

—¿Que potser va sofrir alguna pèrdua sensible?

—¡Ay, si senyor!

—¿Més sensible que la d' en Bismarck?

—Ay, si; molt més!... Encare 'm sembla que 'l veig á aquell sér per mi tan estimat!... ¡Quina bondat la seva! ¡quina afeció! ¡quin carinyo!... Permetim que 'm conmogui!...

—¿Algún altre gosset?

—Y ab una finura y una gracia que tenia!...

—¿Potser alguna gateta?

—Lo seu cant era per mi deliciós!

—Ah, ja: era un canari?

—Y quina vivor! quina malicia!

—Un mico, donchs?

—Y quan parlava... ah, quan parlava!...

—Vaja ja, hi caich: un lloro.

—No senyor: la meua dona.

JUST ALEIX.

Mon alé enduyas la brisa, quan llabiejan
tremolosas d' amor en son jardí,
las virginals poncellas que, motejan
un cant que fá glatí.

Puig volant ab la tebia marinada,
avuy lo meu amor,
endolcirá 'l respir de ma estimada,
com l' encís aromátich d' una flor.

JOSEPH FALP Y PLANA.

Servey de fora.

SANT ANDREU DE PALOMAR.—Molt animada ha sigut la passada Festa Major, per quin motiu no han faltat funcions teatrals en los Cassinos de la població.

En lo «Casino Andresense» váren posarse en escena tres bonicas sarsuelas, en las quals s' hi distingiren en gran manera tots quants hi prengueren part.

Ademés se reproduí l' inspirat poema dramátich del Sr. Iglesias, *¡Remordiment!*, en lo qual l' estudiós jove Andreu Sirvent vá tenir una ovació, vej ntse cridat á las taulas junt ab l' autor.

En una de las sarsuelas s' estrená una decoració de carrer, deguda al pinsell del pintor poeta I. Iglesias, la qual va ser molt aplaudida, puig conté moltes bellessas y una perspectiva molt ben estudiada.

Al «Círculo de la Unión republicana» se representá lo preciós drama *La pena de mort*, essent molt ben desempenyat per tots sos joves intérpretes.

VILANOVA Y GELTRU.—Continuan en lo teatro Principal los beneficis. Lo dissapte se verificá lo del Sr. Borralleras ab *La verja cerrada*, drama de don

R Blanco Asejo, que obtingué un desempenyo bastant desgraciat.

Lo diumenge tingué lloch lo del sempre aplaudit artista D. Lluís Llibre. Aplausos entusiastas mereix sols per la elecció de la obra. Fou aquesta la comedia en tres actes y en vers del may prou plorat escriptor vilanovi D. F. de S. Vidal, que signé dels que edificaren los fonaments del avuy esplendoró teatro Catalá, titulada: *Jovenit del dia*.

La obra conté un bonich argument, divertits xistes y es de no escás mérit.

¡Lástima que 'l desempenyo no 'l posés més d' relléu!

Per fi de festa s' estrená un disbarat cómic-líric ballable, titolat: *Toreros ó Sense dona*. Es una de aquellas produccions que tenen la trista gracia de transformar la escena en pista de Circo eqüestre... Y... ¡pau als morts!

Lo beneficiat fou obsequiat ab diferents regalos.

S. P.

MANBESA.—Lo darrer diumenge en lo teatro de la societat «Lliga Regional» va representarse per los socis aficionats d' la mateixa lo drama catalá *La Banda de Bastardía*. La obra fou ben interpretada. Luego va estrenarse un monólech: *Curt de vista*, del qual parlém en la secció del «Teatro Catalá».

N. M.

SABADELL.—La societat «Artística Filantrópica» y en lo teatro «Cervantes» va posar en escena lo diu menge dia 4, lo drama *La clau de casa* y la comedia en un acte *Los tres toms*.

Me plau poguer consignar que al fi se ha fet algo de catalá en aquesta població.

J. L.

MATARO.—En lo teatro Principal, la companyia d' el Sr. Borrás, per ara fá no mes que obras castellanas.

La companyia de aficionats del «Casino Mercantil» té en cambi l' acerte de posar en escena produccions de la terra y ultimament ha representat *Lo gat de mar* y la bonica sarsueleta *¡Dorm!*. Las dugas obras foren objecte d' aplauso per lo ben des mpenyadas per part dels aficionats que hi prengueren part.

N. O.

REUS.—*El milagro de la Virgen*, *El anillo de hierro* y *Catalina*, han sigut las sarsuelas últimament posadas en escena. Las dos primeras estigueren ben interpretadas per part dels actors y orquesta. Mes no aixís la última, que tant per falta de precisió en los detalls, com per la desarmonia del conjunt, se convertí en un ensaig, que semblava espressament donat al públich per posar de relléu las moltes bellessas de las produccions posadas, especialment las de *El milagro de la Virgen* y del *Rey que rabió* que com deya no 's causarán los espectadores un y altre dia de aplaudir.

LL. L.

ARENYS DE MAR.—Se posá en escena en lo Teatro Principal per la companyia d' aficionats lo drama *La flor de la montaña*, que tingué un bon desempenyo, distingintse notablement la simpática actriu Srta. Planas y los aficionats Srs. Beranguér, Xena (Carlos), Xena (Joaquim), Fons y demás.

Recomaném al Sr. Masvidal no confongui los pa-

pers de graciós ab los de pallasso. *De lo sublime á lo ridícul...* ¿m' entén, Sr. Masvidal?... Are no s' ofenguí, jeh!

Lo públich fou numerós.

Recomaném també á la Empresa millor redacció y més m' destí en los cartells, ja que de *sensacions* prou ne tenim al llegir los disbarats en ells escrits.

Se ensenjará (?) per la virle del dia de Nadal los tradicionals «Pastorets» estrenanse tota la propietat.

¿Qué 'ls hi sembla?

M.

Epigramas

—Nen, mira cóm t' has posat las mitjas. —¿Cóm? —Al revés.
—Ah, ja recordo perque es.
A l' altre part hi ha un forat.

Caigué al carrer la María
y 's va fé mal á la cama
y digué á un metje de fama
si la ferida 's veuria.
—Senyora, dirli no ho sé,
lo metje va contestá.
puig si 's veurá ó no 's veurá
aixó depén de voté.

JOAN MANUBENS VIDAL.

Teatros locals

Principal.—Continua expremment la taronja, aixó es: representant cada nit *Don Alvaro ó la fuerza del sino*.

Quan á la taronja ja no hi quedí ni una gota de such, s' estrenará 'l drama *Un día memorable*, arreglo de una obra de Sardou.

Liceo.—Pera dimecres estava anunciada la ópera del maestro Bieton *Gli amanti di Teruel*. Com no hem tingut temps pera assistir á tal representació, aplassem lo parlarne fins á la setmana entrant.

Romea.—De la comedia *Lo mohiment continuu*, estrenada dimars en aquesta teatror, 'n trovarán nostres lectors la crítica en la secció corresponent.

Continuan los beneficis dels actors, efectuantse los divendres, dia de *teatro catalá*. Y, efectivament, fins ara tots ells han escullit dramons castellans.

Ahir devía tenir lloch lo de la primera actriu donya Pilar Clemente, posantse en escena la obra *Sor Teresa*.

Pero, senyors actors, demostrí al menos un poch més d' amor al nostre teatrol!

S' ha posat en estudi la comedia en un acte *Un mestre de violí*.

Novetats.—L' estreno del drama *Jaime Durand* que devía efectuar-se dimars, ha sigut aplassat fins avuy dissapte, á fi de donarse algunas representacions més del drama *La Dolores* que tan bon éxit ha vingut obtenint y de la revista *La llanterna mágica*.

En lo número pròxim, donchs, parlarém del estreno de *Jaime Durand*.

Tivoli.—S' ha anat entretenint durant la setmana ab obras del repertori vell.

Pero avuy deu estrenar la sarsuela en tres actes *El testamento azul*.

Veurém que tal serà.

L' altre dia 'm preguntava un fulano:

—¿Y donchs al Tivoli que no presentan res de nou?

—Sí, vaig conte tarli; ara farán *Lo testament...*

Y 'l fulano 'm va interrompre:

—Y donchs ¿que ja 's volen morir?

La veritat: no vaig sapigué qué contestarli.

Eldorado.—Dissapte passat s' estrená la opereta en un acte *Retolondrón*, música de Offenbach y lletra arreglada del francès per lo Sr. Pina y Dominguez.

Es aquesta una obreta qu' entré agradablement, encare que sols siga per la música que com tota la del seu autor, es alegre y vivarata. En ella destacan uns *couplets* que conta Retolondrón de corte eminentment francès, un dúo y 'l número dels tambors que 'l públich feu repetir.

Are en quant á la lletra s' ha de dir qu' es molt inferior á la música: uns quants xistes escampats per tota la obra y parin de contar.

En la execució s' hi distingiren la Sra. Llorens y los Srs. Sanjuan y Los Santos y la primera bailarina S. a. Cazorla qu' obtingué molts aplausos.

La opereta ha sigut ben presentada, havent-se confeccionat alguns trajes molt vistosos.

Pera aquesta setmana está anunciat l' estreno de la alegoria *Guerra europea*.

Calvo-Vico.—Y va d' estrenos. Dijous devía tenir lloch lo de la caricatura *Centenari pe s coloms*.

Com no 'ns queda temps hábil pera parlar d' aquesta obra, ho deixarem pel número pròxim.

Circo Ecuestre.—En espera de la pantomima *Mansueto ó los héroes del Bruch* qu' ha d' estrenarse próximament, s' ha reproduhit *Lucifer ó el monstruo verde*, obtenint los mateixos aplausos de sempre.

Dels artistes qu' actualment treballan en lo Circo, son dignes de veures Mr. Gyl The best, los jermans Secchi y los famílias Briatore, Cardinale y Davisso, que son unas famílias que ja 'ls dich que poden anar solas.

LABRUGUERA.

DEFINICIONS

Antipatia.—La enveja ab careta.

Constitució.—Colecció de rondallas per entretenir al poble.

Desengany.—Una especie de Rubinat del cor.

Esperansa.—Un berganci del home.

Hipocresia.—La clau de la fortuna.

Tinta.—Un líquit, ab lo qual s' hi pot fer tant mal com bé.

Vellesa.—L' epílech de la gran tragedia LA VIDA.

S. PITARRETA

ANTICHS GUERRERS

Com ja diguerem en lo número anterior, desde la setmana passada ha quedat oberta al públich l' anunciada Exhibició-Parodia.

En vritat que la Societat Antichs Guerrers ha superat á lo que 'ns prometíam veurer, per més que ja en altrás ocasions ha donat mos rasos de lo que saben fer, quan algo se proposan sos individuos.

Aquesta vegada han estat aceriadíssims en la parodia de las desgraciadas festas que Barcelona volgué celebrar ab motiu del Centenari del descubrimient d' América.

Passarém á ressenyar alguna cosa d' entre lo molt bó que s' hi veu, encara que ho ferém un xich á la lleugera per haversen ja ocupat ab extensió la premsa diaria.

Després d' atravessar per un saló ahont s' hi está celebrant un curiós Congrés americanista y per lo carrero de festas que quedaren en projecte, se trova lo visitant en la Gran Necropolis atinadíssima pa odia del adorno del Passeig de Colón.

Lo que allá s' hi veu no pot pas detallarse en una ressenya, es precis anar á contemplar una per una to-

ts a que las *coriàntides*. Totes recordan á personatges ben coneguts de tot Barcelona, y si no es prou personificació la *clasca* que sustentan, ho acaban de identificar los apropiats atributs que dornan á cada un d'ells.

Pera fer-en cárrech cal anarhi més d'una vegada.

Es curiosíssim lo que pot veure's en la sala de las Exhibicions per medi de la Metempsicosis. Y d'aquí si que no farém altra cosa qu'aconcellar als visitants que comprin lo Catàlech—que per lo ben presentat y la gràcia ab qu'está escrit val nés de conpreu—ab ell podrán entrar en aquesta sala, pendrán assiento y per un medi científich, veurán en realitat cosas que semblan fantasia.

Després passin á visitar la famosa Colecció Geològica. Podrán admirar las rasses que faltan á la del Parch. Donan un cigarro al elefant—pero que no sigui encés, per que també se'n ressentiria—y després cap al Saló estrellat, desde hont sentirán lo desitj de tornarhi un altre dia.

Felicitém á la Societat Antichs Guerrers per l'acert que han tingut ab sa notable Exhibició-Pardia.

J. XIMENO.

QUART CONCURS

(BASES PUBLICADAS EN LO NÚMERO 43)

Continuació de la llista d'articles rebuts

I. En Lluçanera; lema, *Hi ha ves pel drapaire!*—16, La Miopia y l'amor; lema, *El que siga curt de vista, que no fassi cap conquesta.*—17, Una costellada; lema, *La font de can Riera.*—18, Las ceyns del cas; lema, *Idealitats.*—19, Un altre Lutzer; lema, *Es un tipo original.*—20, Locas ment de n Matas; lema, *No s'ho pensava!*—21, Cap a la vinça; lema, *Un gotinet.*

Aquí fineix lo p'asso per l'admissió d'articles.

En lo pròxim número publicarem la llista completa de tots los rebuts. A l'altre, a dir lo fallo y al següent se publicarà l'article guanyador del premi.—Per la R., J. X.

Novas

Al Conservatori del Liceo, tenen un teatret. Dos per tres s'hi donan funcions en las que s'executa música nacional y estrangera, y també s'hi representan comedies en un ó dos actes; però d'ellas son excluidas las catalanas y ja que no podém ocuparnos de tals funcions, á lo menos que consti aquesta nota de *bon gust*.

Está pròxim á publicarse un nou poema del notable poeta y dibuixant D. Apelles Mestres. *L'estiuhet de sant Martí* es lo nom de aquest treball del que'n tenim molt bones notícies.

L'esperém ab ansia.

La setmana passada, en lo Centre Excursionista de Catalunya, D. Manuel Rocamora celebrá una conferència al objecte de donar á conèixer lo seu drama *La dama de Reus*.

L'acció de aquest se desenrotlla en una masia dels vells de Reus, en lo sigle XVII, durant la guerra dels Seadors.

L'obra pren peu de una popular cansó catalana que dú lo mateix títol, y que comensa

De la gran vila de Reus
tota la gent n'ha fugit,
s no es una noble dama
que'n té prés lo seu marit.

Lo conferenciant aná explicant l'obra y llegí las escenas més culminants.

Desitjem veure la en escena aviat y que'l públich la rebi ab lo mateix aplaus ab que aquest dia ho foren tots los fragments que se'n llegiren.

Flamencs al poble, se momena una sarsuela en un acte que han terminat dos joves actors de aquesta ciutat. Lo libre es de D. Enrich Molina y la música perteneix al distingit pianista D. Joseph M.ª Comella.

Molt nos plau donar notícia d'aquesta classe, puig ab ellas fem notar que no faltarán obras catalanas, quan alguns empressaris vulguin recordar que á dintre casa poden trovar lo género que buscan á fora y no sempre ab fortuna.

Per cert que la música de la que'ns ocupa es bona y és inspirada.

Una obra més pera quan la sarsuela catalana recorri son antich expender.

Hem tingut lo gust d'estreixer la mà á nostra amich, lo jove y aprofitat pintor D. Mateu Balasch, recentment arribat de Roma.

Enigmas

XARADA

Per animals agafar
serveix la quarta tres quart;
una planta invers primera,
la segona un animal,
una letra la tercera,
poble català total.

P. ROVELLAT.

CONVERSA

—Ho a Pep, zahónt anavas ahir tan cremat?
—A veure 'la tia, qu'esta malalta.
—Qu'm se diu?
—Buscabo, que tu mateix ho has dit.

JAUMET DE TARRASSA.

GEROGLIFICH

LA

Cantàbrich

Janer T Juliol

D O V T

E. RIERA MATEU.

Las solucions en lo pròxim número.

AVIS

Tots quants envihin las solucions de tots los Enigmas de aquest número, tindran acció al premi consistent en una obra dramática, per lo qual s'estableixen las següents condicions: S'admeten las solucions desde lo sortid de número fins a las cinch de la tarde del dit dia. Cada plech, conté dues solucions, se li donara lo número d'ordre de sa presentació. A las set de la tarde del dit dia se verificará un sortid y lo plech qual número resulti premiat, aquell haurá obtingut lo premi.

Cada plech deu anar acompanyat de unas cubertas de aquest número.

Solucions als Enigmas insertats en lo número 43.

XARADA I.—A-ro-las.

II.—Ca-no-a.

III.—Ma-qui-na.

ROMBO.—

T
g o t
g a r r a
T o r d e r a
t r e n a
a r a
a

TARJETA.—Tapineria.

LOGOGRAF.—Ramonet.

GEROGLIFICH.—Eleodora es un nom.

Nengu va presentar las solucions de tots los Enigmas, per quin motiu no s'acceptaren.

Enviares solucions, pero no totes, A Fontserola Ramon Migrav, Cintet Barrera y Cargol, A. Leonart, Sebastia y J. Aben Mundivals.

NOTA.—La *Correspondencia* la publicarem en lo número pròxim.

(Imp.—Mun'aner, 16.)